

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับ สื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 The Development of Characteristics of Active Citizenship Using Phenomenon-Based Learning with Social Media for Grade 9 Students

ชนัญญา หิริโกกุล^{*1} สิทธิพล อาจอินทร์²

Chananya Hirikokul^{*1} Sitthipon Art-in²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมนตรีศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

^{*} Corresponding author, e-mail: Chananya_kul@kkumail.com

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย

¹ M.Ed. (Curriculum and Instruction), Master's Student, Faculty of Education, Khon Kaen University

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย

² Ph.D. (Curriculum and Instruction), Associate Professor Faculty of Education, Khon Kaen University

ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 6 แผน เวลา 12 ชั่วโมง 2) แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมของครูและนักเรียน 4) แบบสัมภาษณ์นักเรียน 5) แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร และ 6) แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งเฉลี่ยเท่ากับ 21.89 คิดเป็นร้อยละ 72.96 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 18 คน คิดเป็น ร้อยละ 75.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน สื่อสังคมออนไลน์

Abstract

The objective of the research was to The Development of Characteristics of Active Citizenship Using Phenomenon-Based Learning with Social Media for Grade 9 Students so that the students made a mean score of 70% or higher and at least 70% of them pass the prescribed criterion. The target group consisted of 24 Grade 9 Students, during the second semester of academic year 2024, Montri Suksa School. The study was based on Action Research and consisted of 3 action spirals. The research instruments consisted of 1) lesson plans using Phenomenon-Based Learning with Social Media, 2) post-learning outcome record form,

3) teacher and student behavior observation form, 4) student interview form, 5) end-of-spiral Characteristics of Active Citizenship test, and 6) Characteristics of Active Citizenship test. Quantitative data were analyzed using mean, standard deviation, and percentage, while qualitative data were analyzed using content analysis. The results found that the students made a mean Characteristics of Active Citizenship score of 21.89, or 72.96% of the full marks, and 18 students or 75.00% of the group passed the criterion, which was higher than the prescribed criterion.

Keywords: Characteristics of Active Citizenship Phenomenon-Based Learning Social Media

บทนำ

ระบบการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประชากรกลุ่ม Generation Alpha ซึ่งเป็นพลเมืองรุ่นใหม่ที่จะเติบโตขึ้นมาเป็นกำลังสำคัญของประเทศ การทำความเข้าใจลักษณะของคนรุ่นนี้และการวางรากฐานทางการศึกษาที่เหมาะสมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในบริบทของสังคมที่มุ่งหวังความสงบสุข ความมั่นคง และความยั่งยืน การพัฒนาคุณภาพ “พลเมืองไทย” ผ่านระบบการศึกษา ถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเทศ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเป็นพลเมือง การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ แนวทางสำคัญคือการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านความเป็นพลเมืองในทุกระดับการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับบริบททาง

เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด “คนไทย 4.0” มุ่งให้ผู้เรียนธำรงความเป็นไทยและสามารถแข่งขันในเวทีโลก โดยมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นผู้เรียน ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งพลเมืองที่เข้มแข็งหมายถึงผู้ที่มีความรักชาติ รักท้องถิ่น มีคุณธรรม จิตสาธารณะ ยึดหลักประชาธิปไตย ความยุติธรรม และความเสมอภาค มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมไทยและประชาคมโลก (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาวิสัยทัศน์ คุณลักษณะของผู้เรียน และเกณฑ์การจบ การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมนตรศึกษา พุทธศักราช 2567 ซึ่งอ้างอิงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) พบว่า โรงเรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีด้านเทคโนโลยี มีทักษะการคิด คุณธรรม จริยธรรม ทักษะชีวิต และจิตสาธารณะ โดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญและเชื่อว่าทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ สะท้อนถึงการส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติ อย่างไรก็ดี จากการทบทวนผลการทดสอบ คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง ประจำปีการศึกษา 2566 พบว่านักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 62.33 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสะท้อน ว่านักเรียนยังประสบปัญหาในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง และมีความจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน (โรงเรียนมนตรศึกษา, 2566)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนการสอน ที่นำปรากฏการณ์ในชีวิตจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน เชื่อมโยงความรู้และทักษะแบบข้ามสาระวิชา ทำให้เกิดความเข้าใจเชิงลึก ต่อธรรมชาติของปรากฏการณ์ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสังเกตปรากฏการณ์ การเขียน คำอธิบายเบื้องต้น การตรวจสอบ การรวบรวมคำอธิบายสุดท้าย และการให้เหตุผล

(Islakhiyah, Sutopo & Yulianti, 2018) นอกจากนี้ การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เปิดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ และเนื้อหาต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันและการขยายมุมมองทางสังคม (ฉันทลักษณ์ สุกลรัตนเมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์, 2563) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ และมีความสนใจในการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์มาใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและโลกยุคดิจิทัล อันจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด

ทบทวนวรรณกรรม

1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-Based Learning) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่นำปรากฏการณ์ในชีวิตจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้และทักษะแบบข้ามสาระวิชา เกิดความเข้าใจเชิงลึกต่อธรรมชาติของปรากฏการณ์ และสามารถนำความรู้และ

ทักษะไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม กระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสังเกตปรากฏการณ์ การเขียนคำอธิบายเบื้องต้น การตรวจสอบ การรวบรวม คำอธิบายสุดท้าย และการให้เหตุผล (Islakhiah, Sutopo & Yulianti, 2018)

2) สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) หมายถึง สื่อที่ใช้ติดต่อสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ต โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสร้างและแลกเปลี่ยนเนื้อหาในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้สื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานในขั้นสังเกตและขั้นตรวจสอบ ได้แก่ Facebook, YouTube และ Google News เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียน (ณัฏฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์, 2563)

3) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Phenomenon-Based Learning Approach with Social Media) หมายถึง การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นการเรียนรู้จากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในสังคมโลก เปิดโอกาสให้นักเรียนระดมความคิดและแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย จนสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์ได้อย่างเหมาะสม โดยผู้วิจัยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน 5 ขั้น ได้แก่ การสังเกตปรากฏการณ์ การเขียนคำอธิบายเบื้องต้น การตรวจสอบ การรวบรวมคำอธิบายสุดท้าย และการให้เหตุผล (Islakhiah, Sutopo & Yulianti, 2018) ร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook, YouTube และ Google News เพื่อกระตุ้นความสนใจ พัฒนาทักษะการสืบค้น วิเคราะห์ และรู้เท่าทันสื่อ รวมถึงส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการประเมินตามสภาพจริง (ณัฏฐกาญจน์ และนุชประภา, 2563)

4) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง (Active Citizenship) หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อร่วมสร้างสังคมที่ดีและเป็นธรรม โดยสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้กำหนดคุณลักษณะสำคัญของความเป็นพลเมืองเข้มแข็งออกเป็น

3 ลักษณะ ได้แก่ (1) ด้านความรู้ คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค วัฒนธรรมไทย (2) ด้านทักษะ คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และ (3) ด้านเจตคติและค่านิยม คือ การมีทัศนคติที่ดีต่อสังคม พหุวัฒนธรรม การยอมรับความแตกต่างอย่างสันติ

5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

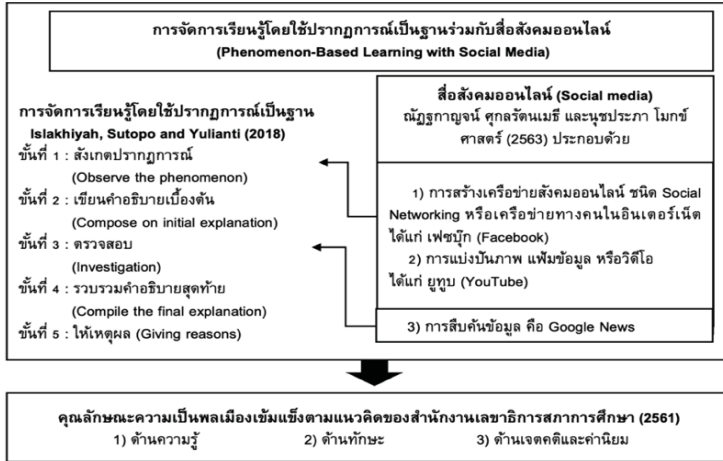
UNESCO (2022) เสนอแนวคิดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก โดยเน้น การหล่อหลอมเจตคติและค่านิยมด้านการเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความยุติธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

Kahne et al. (2022) ศึกษาบทบาทของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองของเยาวชน พบว่าการใช้สื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ ในการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการมีส่วนร่วม ในประเด็นสาธารณะ

Schulz et al. (2021) รายงานผลการศึกษานานาชาติด้านการศึกษาเพื่อ ความเป็นพลเมือง โดยชี้ว่าการพัฒนาความเป็นพลเมืองอย่างมีประสิทธิภาพต้อง บูรณาการทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ผ่านการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้เชิง แนวคิดกับสถานการณ์จริงและการสะท้อนประสบการณ์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะความเป็น พลเมืองเข้มแข็งในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์หรือปรากฏการณ์ในชีวิตจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วน ร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ได้คิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ สะท้อนประสบการณ์ของตนเองอย่างต่อเนื่อง องค์ความรู้จากงานวิจัยดังกล่าวจึงเป็น ฐานทางวิชาการที่สำคัญในการสนับสนุนการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) โดยนำหลักและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart (1992) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามวงจร PAOR 4 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย 1) ขั้นวางแผน (Plan) คือ การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์หลักสูตรและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สร้างเครื่องมือวิจัย และคัดเลือกผู้ช่วยวิจัย 2) ขั้นปฏิบัติการ (Act) คือ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทดสอบนักเรียน และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ 3) ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) คือ การสังเกตผลการปฏิบัติและการเปลี่ยนแปลงในแต่ละวงจร และ 4) ขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflect) คือ การประเมินผลการปฏิบัติและปรับปรุงการเรียนรู้ในวงจรถัดไปจำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน โรงเรียนมนตรีศึกษา
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. เครื่องมือปฏิบัติการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบ
ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 6 แผน รวมเวลา 12 ชั่วโมง
ผ่านการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ด้วยแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับมาก

2. เครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกผล
การจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมของครูและนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน
และแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร ซึ่งเป็นข้อสอบ
อัตนัยประยุกต์ โดยใช้วงจรละ 1 ข้อ 15 คะแนน รวมทั้งสิ้น 3 วงจร จำนวน 3 ข้อ
คะแนนเต็ม 45 คะแนน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกวงจร
และค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอยู่ใน
เกณฑ์เหมาะสม สามารถสรุปได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการหาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร

วงจรที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น
1	0.52-0.74	0.24-0.43	0.75
2	0.60-0.80	0.27-0.43	0.80
3	0.57-0.80	0.31-0.47	0.86

จากตารางที่ 1 พบว่า วงจรที่ 1 มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.52-
0.74 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.24-0.43 และ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75
วงจรที่ 2 มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.60-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r)
อยู่ระหว่าง 0.27 -0.43 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 วงจรที่ 3 มีค่าความยากง่าย (P)

อยู่ระหว่าง 0.57-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.31-0.47 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย คือ แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง ซึ่งเป็นแบบอัตนัยประยุกต์จำนวน 3 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 และผลการหาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง สามารถสรุปได้ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการหาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร

ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น
0.54-0.71	0.26-0.42	0.86

จากตารางที่ 2 พบว่า แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.54-0.71 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.26-0.42 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ประชุมนิเทศผู้ช่วยวิจัยและนักเรียนให้มีความเข้าใจในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

2) ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามหลักการแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ แบ่งวงจรได้ 3 วงจร วงจรละ 2 แผน รวม 6 แผนการจัดการเรียนรู้

จำนวน 12 ชั่วโมง ซึ่งปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

3) หลังสิ้นสุดการสอนในแต่ละวงจรปฏิบัติการ จะมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือ ดังนี้ 1) แบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ 2) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและครู 3) แบบสัมภาษณ์นักเรียน และ 4) แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร 4) เมื่อสอนครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งแบบอัตนัยประยุกต์จำนวน 3 ข้อ เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ผลคะแนนจากแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง โดยวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนน รวมถึงจำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ โดยกำหนดให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด และ (2) ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จากแบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมของครูและนักเรียน และแบบสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อนำไปวิเคราะห์หาปัญหาอุปสรรค และแนวทางปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรถัดไป

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง โดยวิเคราะห์คะแนนที่ได้จากการตรวจแบบทดสอบ โดยหาค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด ดังข้อมูลต่อไปนี้

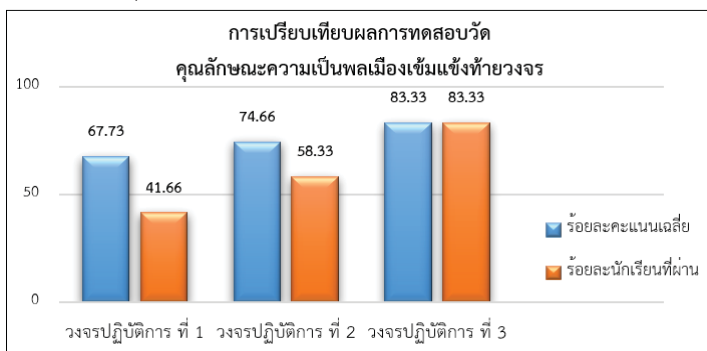

1) ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียน ท้าย
 วงจรที่ 1-3 หลังจากผู้วิจัยดำเนินการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้สิ้นสุดในแต่ละวงจร
 ผู้วิจัยได้นำผลจากการทำแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร
 ที่ 1-3 ประกอบด้วยคำถาม ซึ่งเป็นแบบอัตนัยประยุกต์วงจรละ 1 ข้อ 15 คะแนน
 รวมทั้งสิ้น 3 วงจร จำนวน 3 ข้อ คะแนนเต็ม 45 คะแนน มาสรุปผลได้ ดังตาราง 3
 ตาราง 3 ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจรที่ 1-3

วงจรที่	1	2	3
จำนวนนักเรียนทั้งหมด	24	24	24
คะแนนเต็ม	15	15	15
คะแนนสูงสุด	13	14	15
คะแนนต่ำสุด	6	5	8
คะแนนเฉลี่ย	10.16	11.20	12.50
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.16	2.51	1.93
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	67.73	74.66	83.33
จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	10	14	20
ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	41.66	58.33	83.33

จากตาราง 3 ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้าย
 วงจรปฏิบัติการที่ 1, 2 และ 3 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย พบว่า ในวงจรที่ 1 นักเรียน
 มีคะแนนเฉลี่ย 10.16 คิดเป็นร้อยละ 67.73 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 10 คน
 คิดเป็นร้อยละ 41.66 ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ย
 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านต่ำกว่าที่กำหนดไว้ เนื่องจากนักเรียนยังขาดความเข้าใจใน
 แนวคิดและพฤติกรรมที่สะท้อนความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง รวมถึงยังไม่คุ้นเคยกับ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการคิดวิเคราะห์ ส่วนวงจรที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ย 11.20 คิดเป็นร้อยละ 74.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่ยังมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์เพียง 14 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ทั้งด้านพื้นฐานความคิด ประสบการณ์ และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ส่งผลให้นักเรียนบางส่วนยังไม่สามารถแสดงคุณลักษณะได้อย่างชัดเจน และวงจรที่ 3 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 12.50 คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจ ตระหนักรู้ และสามารถแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแสดงการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจรได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภูมิการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร

2) ผลการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียน

หลังจากผู้วิจัยดำเนินการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้สิ้นสุดทั้ง 6 แผนการจัดการเรียนรู้รวม 12 ชั่วโมง ตามวงจรที่ 1 - 3 ผู้วิจัยได้ทดสอบนักเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยใช้

แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งแบบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ เพื่อวัด ประเมินผลการวิจัยว่าการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งอยู่ในระดับใด โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มีคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป สามารถสรุปได้ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	24
คะแนนเต็ม	30
คะแนนสูงสุด	29
คะแนนต่ำสุด	12
คะแนนเฉลี่ย	21.89
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.71
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	72.96
จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	18
ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	75.00

จากตาราง 4 ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของ นักเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.89 คิดเป็นร้อยละ 72.96 ของ คะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของ จำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งแยกเป็นรายด้าน แต่ในขณะเดียวกันพบว่ามีนักเรียนจำนวน 6 คน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างด้านพื้นฐานการเรียนรู้ และประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมทางสังคมในบริบทจริง จึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวยังไม่สามารถแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งได้อย่าง

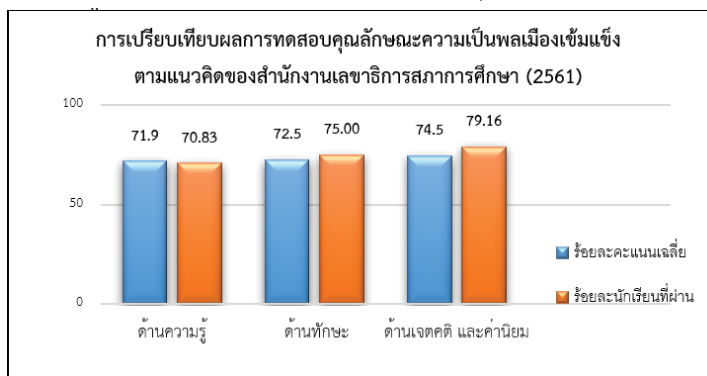
ครบถ้วน ดังนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมที่เน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การทำงานกลุ่ม และการสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบให้ผู้เรียนกลุ่มนี้ควบคู่ไปด้วย ซึ่งผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งสามารถสรุปได้ ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง ตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561)

องค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง	ด้านความรู้	ด้านทักษะ	ด้านเจตคติและค่านิยม
คะแนนเต็ม	10	10	10
คะแนนสูงสุด	10	10	10
คะแนนต่ำสุด	4	5	5
คะแนนเฉลี่ย	7.19	7.25	7.45
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.77	1.35	1.97
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	71.90	72.50	74.50
จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	17	18	19
ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	70.83	75.00	79.16

จากตาราง 5 พบว่า องค์ประกอบที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านเจตคติ และค่านิยม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.45 คิดเป็นร้อยละ 74.50 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสะท้อนประสบการณ์ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงทัศนคติอย่างเป็นรูปธรรม รองลงมา คือ ด้านทักษะ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.25 คิดเป็นร้อยละ 72.50 ซึ่งสะท้อนถึงการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้

ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ขณะที่ด้านความรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.19 คิดเป็นร้อยละ 71.90 แสดงให้เห็นว่าการเสริมความรู้เชิงเนื้อหาอย่างเป็นระบบยังมีความจำเป็น ทั้งนี้สามารถสรุปได้ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แผนภูมิการเปรียบเทียบผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งตามแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ดำเนินการในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้นจำนวน 6 แผน เวลา 12 ชั่วโมง จากนั้นประเมินผลด้วยแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ นักเรียนต้องมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมดผลการวิจัย

พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 21.89 คิดเป็นร้อยละ 72.96 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาคะแนนตามองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งตามแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) พบว่า ด้านเจตคติและค่านิยมมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (ร้อยละ 74.50) รองลงมาคือด้านทักษะ (ร้อยละ 72.50) และด้านความรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด (ร้อยละ 71.90) ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้รูปแบบดังกล่าวสามารถพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียน ตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า องค์ประกอบที่มีคะแนนสูงสุดคือ ด้านเจตคติและค่านิยม (ร้อยละ 74.50) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อสังคมพหุวัฒนธรรม สามารถยอมรับความแตกต่างอย่างสันติ ตระหนักถึงความยุติธรรม และเห็นคุณค่าบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะสมาชิกที่รับผิดชอบต่อสังคม ผลดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า การเรียนรู้ผ่านปรากฏการณ์ทางสังคมที่ใกล้ชิด ประกอบกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนมุมมอง ทำให้ผู้เรียนได้เผชิญกับความหลากหลายทางความคิดและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดร่วมสมัยที่มองว่าการพัฒนาความเป็นพลเมืองควรมุ่งเน้นการหล่อหลอมค่านิยมและเจตคติผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย (UNESCO, 2022) รองลงมาคือ ด้านทักษะ (ร้อยละ 72.50) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีคะแนนอยู่ในระดับสูง รองลงมาจากด้านเจตคติและค่านิยม สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง

เช่น ทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานเน้นกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมมืออภิปราย ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ขณะเดียวกัน สื่อสังคมออนไลน์ยังช่วยขยายพื้นที่การเรียนรู้และการมีส่วนร่วม ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในบริบทดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยร่วมสมัยที่ชี้ว่าการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลสามารถส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองของเยาวชนได้อย่างมีนัยสำคัญ (Kahne et al., 2022) ส่วนองค์ประกอบที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือ ด้านความรู้ (ร้อยละ 71.90) แม้ว่าจะมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบอื่น แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และบทบาทของพลเมืองในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาด้านความรู้เชิงแนวคิดอาจเกิดขึ้นช้ากว่าด้านเจตคติและทักษะ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานมุ่งเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติจริงเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schulz et al. (2021) ที่ระบุว่าความรู้ด้านความเป็นพลเมืองจะมีความมั่นคงมากขึ้นเมื่อผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เชิงทฤษฎีกับสถานการณ์จริงและการสะท้อนประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งใช้เหตุการณ์จริงเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และดำเนินการผ่านกระบวนการ 5 ขั้น ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทเชิงรุกในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้ตั้งคำถามจากสถานการณ์จริง วิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทำงานร่วมกันเป็นทีม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการปฏิบัติจริง (Islakhiyah, Sutopo & Yulianti, 2018) นอกจากนี้ การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่การเรียนรู้ยังเอื้อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลาย ฝึกการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และการใช้สื่ออย่างเหมาะสมและรับผิดชอบ
อันเป็นทักษะสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมดิจิทัล (ฉันทนาภรณ์ ชุณหะวัณเมธี และ
นุชประภา โมกข์ศาสตร์, 2563)

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้รูปแบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคม
ออนไลน์สามารถพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของผู้เรียน
ได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจิตสำนึก
ความเป็นพลเมือง เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมประชาธิปไตย (สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

เอกสารอ้างอิง

- ฉันทนาภรณ์ ชุณหะวัณเมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์. (2563). การรู้เท่าทันสื่อ
สังคมออนไลน์ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย.
สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิธีวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- โรงเรียนมนตรีศึกษา. (2566). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566. โรงเรียนมนตรีศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2560 - 2579. บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการวิจัยแนวทางการส่งเสริม
ความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship): ประสบการณ์นานาชาติ.
บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.

- Islakhiyah, K., Sutopo, S. & Yuiianti, L. (2018). **Scientific Explanation of Light Through Phenomenon-based Learning on Junior High School Student**. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 218, 17-22.
- Kahne, J., Hodgin, E., & Eidman-Aadahl, E. (2022). **Redesigning civic education for the digital age**. Harvard Education Press.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1992). **The Action Research Planner (3rd ed.)**. Geelong, Deakin University Press.
- Schulz, W., Ainley, J., Fraillon, J., Losito, B., & Agrusti, G. (2021). **ICCS 2016 assessment fram4ework**. International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA).
- UNESCO. (2022). **Global citizenship education: Preparing learners for the challenges of the 21st century**. UNESCO Publishing.